

3.11.2025

Eduskunta, Sosiaali- ja terveysvaliokunta

HUS-yhtymän, Akuutti-tulosyksikön lausunto

HUS-yhtymä, Akuutti kiittää mahdollisuudesta lausua sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntopyynnön HE114/2025/vp

Kelataksien toimivuus ja yhteistyö HUS Sairaankuljetuksen kanssa

HUS Sairaankuljetus järjestää HUS-alueella hoitolaitosten välisiä potilassiirtoja. Sen lisäksi HUS Sairaankuljetus ottaa vastaan Kansaneläkelaitoksen kanssa sopimuksen tehneiden tilausvälityskeskusten tarjoamia Kela-tehtäviä, joita ne eivät itse pysty kohtuullisessa ajassa suorittamaan. HUS Sairaankuljetus laskuttaa Kela-tehtävistä tilausvälityskeskuksia.

HUS Sairaankuljetus ottaa vastaan vain hoitolaitoksista pois suuntautuvia tehtäviä, jotta voidaan turvata hoitolaitosten toimintaa.

Terveystenhuoltoon liittyvissä potilaskuljetuksissa on tarkoituksen mukaista käyttää kevyintä mahdollista tilanteeseen sopivaa kuljetusmuotoa työvoiman riittävyyden varmistamiseksi ja kustannuskehityksen hillitsemiseksi. Ambulanssikuljetukseen tarvitaan aina kaksi ammattihenkilöä, esteettömään/paritaksikuljetukseen riittää yksi. Kuljetusmuotojen hintaero on esteetön taksi vs ambulanssi enimmillään 62 %.

Haasteen nykyisessä toiminnassa muodostavat erikoisajoneuvojen ja porraskiipijöiden saatavuus ja tehtävien toteutuminen palveluehdon mukaisessa 1 tunnin ajassa sekä kuljetusten ruuhka-aikoina, että arkipäiväaikojen ulkopuolella.

Lainvalmistelussa huomioitavat haasteet

HUS-alueella esteettömien taksien saatavuus ja toiminnan laajempi vakiintumattomuus ovat hidastaneet kevyempien kuljetusmuotojen kehitystä. Kuljetuksia tarjoavat pienet yritykset, joiden kyky vastata vuorokauden ja viikonpäivien aiheuttamaan

3.11.2025

kysynnän vaihteluun on rajallinen. Ruuhkahuippujen ongelma Kela-kuljetusten saatavuudessa on johtanut siihen, että aikapaineessa turvaudutaan edelleen ambulanssi-kyyteihin, vaikka kevyempi kuljetusmuoto olisi mahdollinen vaihtoehto. Näitä tilauksia tehdään suoraan ambulanssitehtävänä HUS Sairaankuljetukselle. Tällöin erikoiskaluston käyttötarpeesta ei jää kelataksipalvelua välittävien yritysten tilastoihin, eikä todellinen tarve tule ilmi, eikä painetta kaluston lisäämisestä muodostu.

Kuljetusten tarpeessa on suurta vaihtelua eri vuorokaudenaikoina ja viikonpäivinä. Tästä seuraa ongelma pienille taksiryttäjille, jotka eivät pysty lisäämään riittävästi autoja ajoon ruuhka-aikana. Sen vuoksi Hus-alueella Kela-kuljetuksia välittävät sopimuksen tehneet tilausvälityskeskukset voivat ruuhka-aikoina, jos kuljetuksen odotusajat venyvät yli kohtuuttoman pitkiksi, antaa kyydin välitettäväksi Hus Sairaankuljetuksen välityskeskukseen. Silloin kuljetuksen hoitaa HUS sairaankuljetuksen oma auto tai kilpailutettu toimija. Tällä toimintamallilla pyritään turvaamaan viiveettömät kelataksi kuljetukset siirtyville henkilöille, vaikka pienten Kela-taksiryttäjien kapasiteetti ei aina riitä ruuhkahuippujen kysyntään. Vuonna 2024 tällaisia tehtäviä välittyi Hus sairaankuljetukseen vain 399 kappaletta (joista laskutus n. 39 000 €) koko Hus-alueella. Kela-taksiryttäjät eivät valitettavasti vielä ole hyödyntäneet tätä mahdollisuutta riittävästi, mistä seurauksena on kyytiaikojen pitkittyminen ja Kela-kyytien mainehaitta. Kuljetusten ruuhka-aikojen resurssipulaan on kehitettävä tasausjärjestelmiä, jolloin kuormitus ei kohdistuisi tiettyyn ajan kohtaan.

HUS Välke määrittelee Kela-tehtävän kuljetusmuodon viiveen minimoimiseksi ja ajossa olevien yksiköiden operatiivisen tilanteen mukaan. Jos porraskiipijää ei ole saatavilla, esteettömäksi kuljetukseksi suunniteltu kuljetus muutetaan kalliimmaksi ambulanssikuljetukseksi.

Kelataksikorvaukseen vaikuttavat asiat ja lakiesityksen vaikutukset

Lakiesitys ei korjaa saatavuusongelmaa, mutta asia olisi hyvä huomioida jo valmisteluvaiheessa. Kuljetuksesta saatavan korvauksen ja kohtuullisen voiton on oltava tasolla, joka takaa markkinoille riittävän määrän esteettömiä kiipijällä varustettuja ajoneuvoja ja paritakseja sekä mahdollistaa kuljetusten toteutumisen tavoiteajassa.

Kuljetusten kokonaiskustannusten hillitsemiseksi on tärkeää käyttää mahdollisimman kevyttä kuljetusmuotoa. Nyt Kela-kuljetusten ajoittainen ruuhkautuminen

3.11.2025

aiheuttaa mainehaittaa koko toiminnalle ja hidastaa kevyempien kuljetusmuotojen lisääntymistä. Jos esim. Porraskiipijällä varustettuja taksikuljetuksia ei ole saatavilla, niin kuljetus korvataan kalliimmalla ambulanssikyydillä. Oikein varustellut kelataksit vähentäisivät ambulanssikuljetusten määrää. Hinnoittelun muuttaminen määräaikaisesta toistaiseksi voimassa olevaksi ei vaikuta merkittävästi HUS Sairaankuljetuksen toimintaan.

Lainsäädännön ohjauksella tulee mahdollistaa kotona asumisen tukemista myös niiltä osin, että iäkäs tai toimintakyvyltään rajoittunut asiakas pääsee sujuvasti hoitoon ja sieltä jatkohoitoon ja kotiin.

HUS-yhtymä, Akuutti

Helsingissä 3.11.2025

Johanna Kaartinen
vt. toimialajohtaja

Henrik Nummela
aluepäällikkö